

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział III Karny

w składzie:

Przewodnicząca: Sędzia Dorota Biernikowicz

Protokolant: protokolant sądowy Aleksandra Grzeszkiewicz

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu – Anny Ockert

po rozpoznaniu na rozprawie w dniach 18 sierpnia 2020r., 13 października 2020r.

sprawy z wniosku W. S. (1)

o zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie w okresie od dnia 31 marca 2014r. godz. 10.55 do dnia 3 kwietnia 2014r. godz. 10.30 w sprawie Prokuratury Rejonowej w Gnieźnie - sygn. akt 2 Ds. 40/14 (późniejsza sygn. akt III K 230/15 Sądu Okręgowego w Szczecinie – wyrokiem z dnia 28 maja 2018r. wnioskodawcę uniewinniono od popełnienia zarzucanych czynów – wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 lutego 2019r. sygn. akt II AKa 233/18, utrzymano w mocy wyrok Sądu I instancji co do wnioskodawcy)

1. na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 555 k.p.k. i art. 5 k.c. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy W. S. (1) kwotę 4.000,00 (czterech tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za krzywdę związaną z niewątpliwie niesłusznym zatrzymaniem wraz z odsetkami ustawowymi od daty uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie wniosek oddala;
3. na podstawie art. 554 § 4 k.p.k. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

/-/ Sędzia Dorota Biernikowicz

UZASADNIENIE

Wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 13.10.2020r.			
Sygnatura akt	III Ko 292/20		
1.	WNIOSKODAWCA		
W. S. (1) , syna J. i G. z domu T., urodzony (...) w S.			

<p>2. ZWIĘZŁE PRZEDSTAWIENIE ZGŁOSZONEGO ŻĄDANIA</p>			
<p>1.</p>	<p>Odszkodowanie (kwota główna)</p>	<p>Odsetki</p>	
	<p>Brak żądania</p>	<p>Brak żądania</p>	
<p>2.</p>	<p>Zadośćuczynienie (kwota główna)</p>	<p>Odsetki</p>	
	<p>Kwota 20.000,00 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną na skutek niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w okresie od 31 marca 2014r. godz. 10.55 do 3 kwietnia 2014r. godz. 10.30.</p> <p>Wniosek złożony przez pełnomocnika wnioskodawcy pierwotnie do Sądu Okręgowego w Szczecinie w dniu 21.02.2020r. (data wpływu do Sądu – 24.02.2020r.)</p>	<p>Brak żądania</p>	
<p>7.3. Ustalenie faktów</p>			
<p>0.1.3.1. Fakty uznane za udowodnione</p>			

Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty	
3.1.1.	<p>W. S. (1) i jego syn P. S. byli członkami zarządu spółki z o.o. (...) w S. (wówczas (...)), która została założona 12 maja 2006r. przez W. S. (1) i zajmowała się budową dróg. Prezesem spółki był P. S., a W. S. (1) wiceprezesem. W. S. (1) jest żonatym ojcem dwojga dorosłych już dzieci, z zawodu jest kierownicą mechanikiem, przybywa na świadczeniu przedemerytalnym w wysokości 1050 zł brutto. Uprzednio nie był karany sądownie. W 2014r. chorował – czekał na kolejną operację nóg po tym, jak w 2010r. w pracy doznał wypadku – miał zgniecione stopy.</p>	<p>dokumen-ty ze sprawy III K 230/15 SO w Szczecinie</p>	<p>k. 8-9, 27 k. 28-37, 43-63, 71-161,164-205 k. 231- 389</p>	
<p>zeznania wnioskodawcy W. S.</p>	<p>złożone na rozprawie 18 sierpnia 2020r. k. 221v-223v</p>			
3.1.2.	<p>Wyrokiem z dnia 28 maja 2018 r., wydanym przez Sąd Okręgowy w Szczecinie III Wydział Karny w sprawie o sygnaturze akt III K 230/15,</p>	<p>dołączone dokumen-ty z akt Sądu Okręgo-wego w Szczecinie o sygn. III K 230/15; dokumen-ty dot. pobytu wniosk-</p>	<p>k. 8-9, 27 k. 28-37, 43-63, 71-161,164-205 k. 231- 389</p>	

oskarżony W. S. (1) został uniewinniony od wszystkich zarzucanych mu czynów, tj. przestępstw z art.286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk i art. 270 § 1 k.k. i art. 306 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 299 § 1 k.k. i art. 299 § 5 k.k. Sprawa została rozpoznana na rozprawach w dniach: 20.04, 26.04, 12.05, 13.06., 17.06., 19.07., 20.07., 12.09., 18.10., 19.10., 14.12 2016 r., 10.01., 27.01., 08.02, 15.03., 23.05., 30.06., 06.09., 13.09, 9.10.2017 r., 18.01, 2.02., 28.03 , 12.04., 8.05. 14.05.2018r. W toku dalszego postępowania stosowany był wobec wnioskodawcy dozór policji jako środek zapobiegawczy, uchylony przez Sąd. Na skutek wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 lutego 2019 r. (sygnatura akt II A Ka233/8), utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w stosunku do wnioskodawcy W. S. (1), wyrok uniewinniający stał się prawomocny.

dawcy w izbie zatrzymań KPP w G.

W postępowaniu przygotowawczym poprzedzającym wniesienie aktu oskarżenia, prowadzonym przez Prokuraturę Rejonową w Gnieźnie pod sygnaturą akt 2 Ds 40/14, wnioskodawca został zatrzymany w dniu 31 marca 2014 r. o godz. 10.55, a następnie zwolniony na podstawie decyzji Sądu Rejonowego w Gnieźnie w dniu 3 kwietnia 2014 r. o godz. 10.30, a więc po upływie 4 dni. Wnioskodawca został zatrzymany mimo, że sam udał się ze swoim obrońcą do G., aby złożyć tam wyjaśnienia w postępowaniu przygotowawczym. Równoległe z zatrzymaniem stosowane były wobec wnioskodawcy innego rodzaju uciążliwości takie, jak przeszukanie, zatrzymanie rzeczy, zabezpieczenie majątkowe. Skutkiem zatrzymania w KPP w G. była konieczność odebrania przekazanego do depozytu samochodu

	<p>osobowego wnioskodawcy. Wnioskodawca jako osoba cierpiąca na chorobę nóg i kręgosłupa przeżywał pobyt w izbie zatrzymań szczególnie dolegliwie. Ponadto zatrzymanie wnioskodawcy stało się powodem publikacji prasowych m.in. w Głosie (...), które godziły w dobre imię wnioskodawcy, albowiem informowały o tym, iż wnioskodawca miał rzekomo uczestniczyć w oszustwie. Przez media wnioskodawca był wskazywany z imienia i pierwszej litery nazwiska, a w tej publikacji mowa była również o synu wnioskodawcy jako o P. S.</p> <p>Wnioskodawca został prawomocnie uniewinniony od popełnienia wszystkich zarzucanych mu przestępstw.</p>			
zeznania wnioskodawcy	złożone na rozprawie 18 sierpnia 2020r. k. 221V-223v			
wniosek,	k. 3-4,			

<p>zeznania wnioskodawcy,</p> <p>kopia artykułu prasowego dot. sprawy, w której był tymczasowo aresztowany wnioskodawca</p>	<p>k. 221v-223v, k. 7</p>			
<p>3.1.3.</p>	<p>W czasie zatrzymania wnioskodawca nie spotkał się z niewłaściwym traktowaniem ze strony innych osób zatrzymanych w KPP w G., czy funkcjonariuszy KPP w G..</p> <p>Warunki panujące w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych w KPP w G., które wówczas były przed remontem (mała cela, słabe oświetlenie, poczucie braku czystości, możliwość niecodziennej kąpieli, marna jakość jedzenia, złe warunki sanitarne, trudne warunki do spania) były jednak dla wnioskodawcy trudne do zniesienia - przede wszystkim psychicznie, ale także fizycznie z uwagi na dolegliwości związane z kręgosłupem i chorobę nóg. Negatywne odczucia psychiczne</p>	<p>część zeznania wnioskodawcy;</p> <p>zeznania świadków</p> <p>Ł. C.,</p> <p>A.G.,</p> <p>K. R.,</p> <p>S.S.</p>	<p>złożone na rozprawie 18 sierpnia 2020r. i 13.10.</p> <p>2020r. k. 221v-223v,</p> <p>k. 406c – 407v,</p> <p>k. 407v – 408,</p> <p>k. 408-409,</p> <p>k. 409</p>	

	<p>potęgowane były również przez wagę zarzutów stawianych wnioskodawcy, który czuł się niewinny, ale powaga zarzutów sprawiała, że obawiał się, iż pójdzie do więzienia. W. S. (1) był wówczas pierwszy raz w życiu zatrzymany przez policję. Negatywne odczucia psychiczne potęgowane były również przez nagłośnienie medialne sprawy, co zepsuło opinię jego firmie - dotąd cenionego w branży przedsiębiorstwa drogowego. Sam wnioskodawcy musiał mierzyć się z piętnem „oszusta”, „złodzieja”, który miał okraść własną firmę według prokuratorskich zarzutów i takich właśnie przekazów medialnych o jego sprawie.</p>			
<p>Kopia artykułu prasowego dot. sprawy, w której był tymczasowo aresztowany wnioskodawca</p>	<p>k. 7</p>			
<p>0.1.3.2. Fakty uznane za nieudowodnione</p>				

Lp.		Fakt	Dowód	Numer karty
3.2.1	Twierdzenia wnioskodawcy, że podczas pobytu w izbie zatrzymań KPP w G. nie mógł korzystać z toalety, nie otrzymywał jedzenia, a funkcjonariusze celowo hałasowali, aby nie mógł spać .	zeznania wnioskodawcy -dowód wiarygodny częściowo	złożone na rozprawie 18.08. 2020r. k. 221v-223v	
4. ocena DOWODÓW				
2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
Lp. faktu z pkt 3.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu		
3.1.1-3.1.3	zeznania wnioskodawcy W. S. (1) (dowód wiarygodny częściowo)	uznane w znacznej części za wiarygodne - z uwagi na ich konsekwencję, logiczność, zgodność z zasadami doświadczenia życiowego oraz korelację ze zgromadzoną dokumentacją, przy czym nie podzielono zeznań wnioskodawcy w zakresie, w jakim wskazywał na warunki podczas jego pobytu jako zatrzymany w KPP w G., tj. odnośnie tego, że nie mógł korzystać z toalety z		

		uwagi na awarię, a także odnośnie tego, że nie otrzymywał jedzenia, czy też odnośnie zachowania funkcjonariuszy policji, którzy mieli celowo hałasować w nocy, uniemożliwiając sen	
zeznania świadków – funkcjonariuszy policji z KPP G., przesłuchanych na rozprawie 13.10.2020r.: Ł. C., A. G., K. R., S. S. (2)	uznane w całości za wiarygodne - z uwagi na ich konsekwencję, logiczność, zgodność z zasadami doświadczenia życiowego oraz wzajemną korelację i zbieżność ze zgromadzoną dokumentacją, w szczególności tzw. książką przebiegu służby		
dolączone dokumenty z akt Sądu Okręgowego w Szczecinie o sygn. III K 230/15	uznane za w pełni przydatne - sporządzone przez organ do tego uprawniony		
3.1.2.	wydruk artykułu prasowego	dokument uznany za w pełni przydatny, niekwestionowany przez żadną ze stron	
3.1.3	dokumentacja dot. pobytu wnioskodawcy w izbie zatrzymań KPP w G.	dokumenty uznane za w pełni przydatne, wiarygodne, nie kwestionowane przez żadną ze stron, sporządzone przez organ do tego uprawniony, zbieżne z zeznaniami	

		świadków – funkcjonariuszy KPP w G. przesłuchanych na rozprawie 13.10.2020r.	
0.1.4.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów			
0.2.(dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 3.1 albo 3.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
3.2.1	zeznania wnioskodawcy W. S. (1) (dowód wiarygodny częściowo)	Nie podzielono zeznań wnioskodawcy w zakresie, w jakim wskazywał na warunki podczas jego pobytu jako zatrzymany w KPP w G., tj. odnośnie tego, że nie mógł korzystać z toalety z uwagi na awarię, a także odnośnie tego, że nie otrzymywał jedzenia, czy też odnośnie zachowania funkcjonariuszy policji, którzy mieli celowo hałasować w nocy, uniemożliwiając mu sen. W tym	

	<p>zakresie zeznania wnioskodawcy sprzeczne są bowiem z innymi dowodami, tj. zeznaniami świadków – funkcjonariuszy KPP w G., przesłuchanymi na rozprawie 13.10.2020r. oraz z dokumentacją z KPP w G. dotyczącą pobytu wnioskodawcy jako zatrzymanego w KPP G.. Z tych dowodów wynika, że sytuacja w KPP w G. była wówczas lokalowo trudna, gdyż było to przed remontem, ale nie miały miejsce takie złe warunki, jak opisywał wnioskodawca.</p>		
3. PODSTAWA PRAWNA			
Odszkodowanie			
1.	Kwota główna	Odsetki	
	brak żądania	Brak żądania	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
-----	-----		
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	

1.	art. 552 § 4 k.p.k.	art. 481 § 1 k.c.	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
<p>Zgodnie z art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 552 § 1 k.p.k., oskarżonemu lub podejrzanemu, wobec którego stosowano niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie, przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania wobec niego wspomnianego środka przymusu. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie oparta jest na zasadzie ryzyka, a nie na zasadzie winy, co powoduje, że niewątpliwie niesłusznym, w rozumieniu art. 552 § 4 k.p.k., jest takie zatrzymanie, które było stosowane z obrażą przepisów rozdziału 27 k.p.k. oraz zatrzymanie powodujące dolegliwość, której zatrzymany nie</p>			

powinien doznać, w świetle całokształtu okoliczności ustalonych w sprawie, a także, w szczególności, prawomocnego jej rozstrzygnięcia (por. SN, sygn. akt I KZP 27/99;. SN, sygn. akt III KKN 452/99). W judykaturze wskazuje się, że prawomocne uniewinnienie stanie się zawsze podstawą do ustalenia, że wcześniej stosowane tymczasowe aresztowanie (zatrzymanie) było niewątpliwie niesłuszne, bez względu na to, czy jego podstawą jest stwierdzenie, że przestępstwa w ogóle nie popełniono, albo że popełnił je kto inny, czy też stało się tak dlatego, że nie zdołano zebrać dostatecznych dowodów winy, a nawet wówczas, gdy zastosowanie miała reguła określona w art. 5 § 2 k.p.k. (SN, II KKN 382/99). Należy zwrócić również uwagę na fakt, iż w trybie art. 552 § 4 k.p.k. nie wystarczy ustalenie, że zatrzymanie było niesłuszne, należy bowiem ustalić wysoki stopień owej

niesłuszności, to jest stwierdzić, że było "niewątpliwie" niesłuszne.

Zgodnie zatem z art.552 § 4 k.p.k. w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania przysługuje odszkodowanie i zadośćuczynienie.

Za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie uznaje się zatem m.in. takie, które zostało zastosowane w sprawie, w której następnie został wydany wyrok uniewinniający, a zatem, jak w niniejszej sprawie wnioskodawcy W. S. (1).

Odsetki od sumy pieniężnej stanowiącej odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne skazanie lub tymczasowe aresztowanie są wynagrodzeniem za opóźnienie w zapłacie sumy pieniężnej, która jest już wymagana i dlatego odsetki przysługują od dnia uprawomocnienia się wyroku. (uchwała SN. z dnia 10

grudnia 1991 r., I KZP 35/91			
4. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU W PRZEDMIOCIE ŻĄDANIA			
Zwięźle o powodach rozstrzygnięcia			
Odszkodowanie			
1.	Kwota główna	Odsetki	
	Brak żądania	Brak żądania	
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	
	<p>W. S. (1) wniósł o zasądzenie na jego rzecz kwoty 20.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.</p> <p>Prokurator podniósł na podstawie art. 555 k.p.k. zarzut przedawnienia, wnosząc o oddalenie roszczenia o zadośćuczynienie (k. 162 oraz na rozprawie 13.10.2020r.)</p> <p>Pełnomocnik wnioskodawcy w odpowiedzi na podniesiony zarzut przedawnienia</p>	<p>Odsetki od zadośćuczynienia są wynagrodzeniem za opóźnienie w zapłacie sumy pieniężnej, która jest już wymagana i dlatego odsetki przysługują od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty</p>	

wniósł o uznanie w myśl art. 5 k.c., że podniesiony przez Prokuratora zarzut przedawnienia jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego (k. 206-208 i twierdzenia wnioskodawcy na rozprawie 18.08.2020r.).

Odnosnie nie uwzględnienia przez Sąd zarzutu przedawnienia jako sprzecznego z zasadami współżycia społecznego na podstawie art. 5 k.c. – szerzej w części dalszej uzasadnienia (pkt 7 – inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku).

W ocenie Sądu, kwotą zadośćuczynienia, która winna być zasądzona na rzecz wnioskodawcy była kwota **4.000,00 (cztery tysiące) zł.**

Jest rzeczą oczywistą, że stosowanie środków przymusu w postaci zatrzymania skutkowało w wypadku W. S. (1) naruszeniem jego dobra osobistego w postaci wolności. Okres naruszenia dobra wynosił w tym

wypadku niepełne 4 dni. Skutkiem zatrzymania W. S. (1) było także naruszenie jego dobra osobistego, jakim jest część. W. S. (1) był pozytywnie postrzeganym i szanowanym człowiekiem w miejscu swego zamieszkania oraz solidnym przedsiębiorcą w swojej branży. Zatrzymanie W. S. (1) bez wątpienia nadszarpnęło jego dobre imię, gdyż w mediach przedstawiany był jak „oszust”.

W realiach niniejszej sprawy W. S. (1) był zatrzymany przez okres niespełna 4 dni. Dolegliwość wynikająca z zatrzymania nie była w niniejszej sprawie wysoka – przede wszystkim wynikała ona z tego, że W. S. (1) był podejrzany, a następnie oskarżony o dwa przestępstwa przeciwko mieniu i obrotowi gospodarczemu, zagrożone karą nawet do 10 lat pozbawienia wolności. Świadomość tak surowego zagrożenia karą, obawa o swoje zdrowie (oczekiwał na operację nóg),

skutkowało
uznaniem, iż
krzywda doznana
przez W. S. (1)
na skutek jego
zatrzymania była
duża.

Suma
zadośćuczynienia
pieniężnego, mająca
rekompensować
krzywdę doznaną
przez niesłusznie
zatrzymanego winna
być „odpowiednia”.
Pojęcie to ma
wprawdzie
charakter
niedookreślony, tym
niemniej w
orzecznictwie
wskazuje się pewne
kryteria, którymi
należy kierować
się przy ustalaniu
wysokości
zadośćuczynienia, a
mianowicie to, że
musi ono mieć
charakter
kompensacyjny, a
więc winno
przedstawiać
odczuwalną wartość
ekonomiczną, nie
będącą jednakże
wartością
nadmierną w
stosunku do
doznanej krzywdy.
Określając wysokość
zadośćuczynienia
należy wziąć pod
uwagę nie tylko czas
trwania
odosobnienia, ale
także stopień
dolegliwości, z jaką
wiązało się

stosowanie tego
środka, a więc
przykrości i
przeżycia natury
moralnej z tego
wynikające,
konieczność
poddania się
rygorom związanym
z pobytem w
warunkach izolacji,
negatywną ocenę
środowiska, utratę
dobrego imienia.
Zarazem należy
kwotę
zadośćuczynienia
oznaczać z umiarem,
stosownie do realiów
społecznych, jak
zamożność
mieszkańców,
wartość pieniądza
itp., by nie
pozostało poczucie
krzywdy niesłusznie
zatrzymanego, ale
i by orzeczenie
nie było sposobem
uzyskania
nadmiernych
korzyści
finansowych.

W ocenie Sądu
kwota 4.000 zł
tytułem
zadośćuczynienia za
doznaną krzywdę,
jest adekwatna
mając na uwadze
okoliczności sprawy,
okres zatrzymania
W. S. (3), jego
warunki i tym
samym wynagradza
mu krzywdę, której
doznał. Żądanie
wnioskodawcy
przewyższające

zasądzoną kwotę zadośćuczynienia w ocenie Sądu było jednak zbyt wygórowane i dlatego, jak w pkt 2 części rozstrzygającej wyroku – wniosek w pozostałym zakresie oddalono.

Odnośnie wysokości zasądzonego zadośćuczynienia wskazać należy, że iż dla interpretacji pojęcia zadośćuczynienia, o jakim mowa w art. 552 § 4 k.p.k. zastosowanie znajdują przepisy kodeksu cywilnego, w szczególności zaś art. 445 § 2 k.c., z którego wynika, że zadośćuczynienie musi być odpowiednie.

Ustalenie jego wysokości należy zatem do sfery dyskrecjonalnej władzy sędziego. Jest tak dlatego, że ocena doznanej krzywdy z powodu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania jest trudna do skonkretyzowania w postaci kwoty pieniężnej.

Ustalenie skali doznanej krzywdy wymaga rzetelnego rozważenia

całokształtu
okoliczności
dotyczących czasu
trwania izolacji,
sytuacji rodzinnej,
stanu zdrowia,
wieku, skutków
w sferze psychiki,
utruty autorytetu w
środowisku i szeregu
innych okoliczności,
na podstawie
których jest możliwe
zakreślenie granic
odczucia krzywdy
przez
wnioskodawcę. Przy
ustalaniu przez sądy
wysokości
zadośćuczynienia za
krzywdę wyrządzoną
niesłusznym
pozbawieniem
wolności, w tym za
zatrzymanie, należy
brać pod uwagę
wszystkie ustalone w
sprawie okoliczności
rzutujące na
określenie rozmiaru
krzywdy. Ponadto
należy mieć na
względnie również te
ustalone
okoliczności, które
wiążą się z
aktualną sytuacją
dochodzącego
zadośćuczynienia i
wskazują, że
niesłuszne
pozbawienie go
wolności oddziałuje
wyraźnie na jego
status społeczny
i zawodowy, gdyż
stanowi to element
pokrzywdzenia go
stosowaniem
niesłusznego

	<p>tymczasowego aresztowania. Zatem o rażąco naruszeniu zasad ustalenia odpowiedniego zadośćuczynienia mogłoby świadczyć przyznanie zadośćuczynienia symbolicznego, zamiast stanowiącego rekompensatę doznanej krzywdy, bądź też kwoty wygórowanej, prowadzącej do nieuzasadnionego wzbogacenia się tą drogą (zob. SA w Poznaniu, II AKa 174/12).</p>	
<p>5. Inne ROZSTRZYGNIECIA Zawarte w WYROKU</p>		
<p>Punkt rozstrzygnięcia z wyroku</p>	<p>Przytoczyć okoliczności</p>	
<p>1.</p>	<p>Zatrzymanie wnioskodawcy trwało od 31 marca 2014r. godz. 10.55 do 3 kwietnia 2014r. godz. 10.30.</p> <p>Wniosek o zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie złożony został przez pełnomocnika wnioskodawcy</p>	

pierwotnie do Sądu Okręgowego w Szczecinie w dniu 21.02.2020r. (data wpływu do Sądu – 24.02.2020r.)

Prokurator podniósł na podstawie art. 555 k.p.k. zarzut przedawnienia, wnosząc o oddalenie roszczenia o zadośćuczynienie (k. 162 oraz na rozprawie 13.10.2020r.)

Pełnomocnik wnioskodawcy w odpowiedzi na podniesiony zarzut przedawnienia wniósł o uznanie w myśl art. 5 k.c., że podniesiony przez Prokuratora zarzut przedawnienia jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego (k. 206-208 i twierdzenia wnioskodawcy na rozprawie 18.08.2020r.).

Sąd nie uwzględnił Sąd zarzutu przedawnienia jako sprzecznego z zasadami współżycia społecznego na podstawie art. 5 k.c. w zw. z art. 555 k.p.k., wobec czego konieczne jest na koniec niniejszych rozważań wyjaśnienie

stanowiska Sądu w tym zakresie.

Zgodnie z art. 555 k.p.k. roszczenia przewidziane w rozdziale 58 k.p.k. przedawniają się po upływie roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia dającego podstawę do odszkodowania i zadośćuczynienia, w wypadku tymczasowego aresztowania - od daty uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, w razie zaś zatrzymania - od daty zwolnienia.

Zatem podniesienie zarzutu przedawnienia przez prokuratora było zasadne o tyle, że w sprawie rzeczywiście w dniu 4 kwietnia 2015 r. doszło do przedawnienia roszczenia wnioskodawcy o zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie. W orzecznictwie i doktrynie wskazuje się jednak, że przedawnione roszczenie majątkowe nie wygasa (SA w Szczecinie, II AKa

43/09), jednakże po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia. W sprawie o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, aresztowanie lub zatrzymanie, toczącej się w trybie określonym w rozdziale 58, nie występuje reprezentant Skarbu Państwa, wobec którego zgłoszone zostało żądanie odszkodowania, a jedynie prokurator, i to właśnie on uprawniony jest do zgłoszenia zarzutu przedawnienia (SN, WA 7/00). Sąd z kolei musi ten zarzut uwzględnić, chyba że uzna, iż zgłoszenie zarzutu w okolicznościach konkretnej sprawy stanowiło nadużycie prawa, a więc, w rozumieniu art. 5 k.c., nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Ze względu na szczególny charakter roszczeń odszkodowawczych określonych w rozdziale 58 oraz w ustawie o nieważności orzeczeń sądowych

sąd w każdej sprawie, gdy prokurator zgłosił zarzut przedawnienia, powinien rozważyć, czy nie stanowi to nadużycia prawa, a ponadto kwestię tę rozważyć w ustnych motywach po ogłoszeniu wyroku (art. 418 § 3), a także w uzasadnieniu pisemnym, o ile zostanie sporządzone (art. 422-424)-zob. m.in. SN, WZ 141/95; SN, V KKN 473/98; SN, III KK 169/03; SN, III KK 207/03 za.: L. Paprzycki, Komentarz aktualizowany do art. 555 Kodeksu postępowania karnego, stan prawny: 1.12.2012, SIP LEX, teza 2. Do wyjątkowych okoliczności uzasadniających uznanie podniesienia zarzutu przedawnienia za sprzeczne z art. 5 k.c. można zaliczyć długotrwałą obłązną chorobę, całkowity upadek z sił powodujący konieczność zapewnienia opieki osoby trzeciej w sprawach codziennej egzystencji, chorobę psychiczną, ubezwłasnowolnienie,

długotrwały pobyt za granicą połączony z niemożnością nawiązania kontaktu z krajem czy uzyskanie informacji o powstaniu prawa do odszkodowania już po tym terminie lub wyjątkowymi okolicznościami (por. SA w Krakowie, II AKa 261/12; SN WA 67/03. Należy również zaznaczyć, że wykładnia celowościowa wobec osoby, która niewątpliwie niesłusznie doznała ujemnych skutków działania prawa jednoznacznie uzasadnia przyjęcie łagodniejszych skutków prawnych związanych z upływem przedawnienia. W związku z tym, sąd orzekający winien poszukiwać podstaw do unicestwienia rażących skutków przedawnienia w klauzulach generalnych kodeksu cywilnego, a w tym w art. 5 k.c., bowiem przepis ten upoważnia sąd do usunięcia skutków przedawnienia ze względu na szczególne okoliczności spraw (por. SN WA 4/01).

Odnosząc te rozważania do stanu

faktycznego
niniejszej sprawy
uznać należało, że
podniesienie zarzutu
przedawnienia przez
prokuratora było
sprzeczne z
zasadami współżycia
społecznego
wyrażonymi w art. 5
k.c., a konkretnie z
zasadą
sprawiedliwej
rekompensaty za
szkodę, stanowiło
więc nadużycie
prawa, które nie
podlega ochronie.

Należy mieć na
uwadze, że
postępowanie w
sprawie III K 230/15
toczyło się przed
Sądem Okręgowym
w Szczecinie aż do
2019r., kiedy to 28
lutego zakończyło się
prawomocnie wobec
wnioskodawcy
wydaniem wyroku
przez Sąd
Apelacyjny w
Szczecinie, a samo
zatrzymanie i
zwolnienie
wnioskodawcy miało
miejsce na
przełomie marca
i kwietnia 2014r.
Zatem prawomocne
oczyszczenie z
zarzutów poprzez
uniewinnienie
wnioskodawcy
nastąpiło już po
przedawnieniu
roszczenia o
zadośćuczynienie.
Wnioskodawca, jako

człowiek nie mający prawniczego wykształcenia, mógł przypuszczać, że składanie wniosku o rekompensatę za niesłuszne zatrzymanie będzie niezasadne przed zakończeniem postępowania karnego prowadzonego przeciwko niemu w sprawie III K 230/15. Jak zeznał na rozprawie 18.08.2020r. „ Złożyłem tak późno wniosek, bo ja cały czas byłem przez Prokuraturę oskarżony, że uczestniczyłem w tych wszystkich przekrętach, jakimś praniu pieniędzy, to jak ja mogłem się odwołać po wyjściu z aresztu, jak cały czas byłem oskarżony? Rozprawa trwała do 2018 r., kiedy dopiero wtedy zostałem uniewinniony. Wyrok wobec mnie uprawomocnił się w 2019r., zostałem uniewinniony” k. 221v. i dalej: „ Nie miałem zielonego pojęcia o tym, że termin do złożenia wniosku o zadośćuczynienie za zatrzymanie wynosi rok od zwolnienia. Jakbym znał prawo to bym żadnego

mecenasa nie brał.
Ten mecenas z
W. nic mi nie
powiedział, że mogę
wnieść o
zadośćuczynienie
czy odszkodowanie
w ciągu roku”
k. 223. Powyższe
przemawiało za
uznaniem
niezasadności
uwzględnienia
zarzutu
przedawnienia z
uwagi na jego
sprzeczność z
zasadami współżycia
społecznego.
Nadmienić przy tym
należy, że ani
wnioskodawca, ani
jego pełnomocnik
nie wskazali jakie
konkretnie zasady
współżycia
społecznego zostały
naruszone
zgłoszeniem zarzutu
przedawnienia przez
prokuratora zgodnie
z art. 5 k.c. Jednakże
gwarancyjny
charakter procesu
karnego nakazuje
stosować większą
ochronę osoby
domagającej się
ochrony prawnej, niż
ma to miejsce w
ramach
postępowania
cywilnego i pozwala
na uwzględnienie z
urzędu sprzeczności
zarzutu
przedawnienia z
zasadami współżycia
społecznego,
wnioskodawca nie

musi również wskazywać jakie konkretnie zasady określone w art. 5 k.c. zostały naruszone (por. T Woźny, Charakter prawny odszkodowania za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie, „Państwo i Prawo”, 2004, nr 8, s. 65).

Sąd, nie uwzględniając zarzutu przedawnienia jako sprzecznego z zasadami współzycia społecznego w niniejszej sprawie, miał również na względzie praktykę orzecniczą, która powoduje, że w sytuacji złożenia wniosku o zadośćuczynienie czy odszkodowanie za niesłuszne zatrzymanie z zachowaniem terminu z art. 555 k.p.k., ale przed prawomocnym zakończeniem sprawy karnej przeciwko wnioskodawcy, a w której to sprawie stosowane było zatrzymanie, Sądy z reguły czekają na prawomocne zakończenie sprawy karnej przeciwko

	wnioskodawcy, uznając, że ma to istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o zadośćuczynienie czy odszkodowanie za niesłuszne zatrzymanie.	
6. Koszty procesu		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
3)	Zgodnie z art.554 § 4 k.p.k. postępowanie w sprawach określonych w rozdziale 58 k.p.k. jest wolne od kosztów sądowych.	
7. PODPIS		
Poznań, 2 listopada 2020r. SSO Dorota Biernikowicz		

ZARZĄDZENIE

1. proszę odnotować w kontrolce uzasadnień
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć:
 - prokuratorowi
 - pełnomocnikowi wnioskodawcy
3. przedłożyć z apelacją lub za 14 dni od doręczenia

P., dnia 2 listopada 2020r.

SSO Dorota Biernikowicz